

BIBLIOGRAFIE

POLSKA BIBLIOGRAFIA
ANTYKU CHRZEŚCIJAŃSKIEGO 1999

DZIAŁY TEMATYCZNE

1. Prace zbiorowe (antologie tekstów i opracowania)
2. Bibliografie i problemy metodologiczne
3. Prace ogólne, historie literatury
4. Historia wspólnot, instytucji, okresów historycznych, regionów
5. Historia doktryn (teologia)
6. Liturgia
7. Hagiografia i historia duchowości
8. Archeologia i historia sztuki
9. Biblia
  - 9.1. Apokryfy
  - 9.2. Gnostycyzm
10. Patrystyka i średniowiecze (łacińskie i bizantyńskie)
11. Autorzy
12. Recenzje, omówienia
13. Sprawozdania
14. Wybrane publikacje z zakresu literatury klasycznej

1. Prace zbiorowe (antologie tekstów i opracowania)

- Abraham - tajemnica ojcostwa. Tradycja Izraela i Kościoła wyjaśnia Rdz 22,1-14*, zebrał i oprac. K. Bardski, OŻ 16, Kraków 1999, Wydaw. WAM.
- Chrześcijaństwo u schyłku starożytności. Studia źródłoznawcze*, t. II, pod red. Tomasza Derdy, Ewy Wipszyckiej, Kraków 1999, „Universitas”.
- Epitalamia antyczne, czyli antyczne pieśni weselne*, tłum. i oprac. Mieczysław Brożek, uzupełnił i do druku przygotował Jerzy Danielewicz, Poznań 1999, Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Grzech pierworodny*. AUGUSTYN, *O procesie Pelagiusza*, tłum., wstęp i oprac. ks. Kazimierz Obrycki; PELAGIUSZ, *Komentarz do Listu św. Pawła do Rzymian 5,12-21*, tłum. ks. K. Obrycki, ŻMT 12, Kraków 1999.
- „Karmię was tym, czym sam żyję”. *Ojcowie Kościoła komentują Ewangelie*

- niedzielne. Rok B*, oprac. Marek Starowieyski, *Patrystyczne Teksty Duszpasterskie* 4, Warszawa 1999, IW PAX.
- Kobieta w starożytności chrześcijańskiej. Materiały Sympozjum patrystycznego, 22.10.1998 ATK*, Warszawa: Wydaw. Uniw. Kard. [Stefana] Wyszyńskiego 1999 (Studia Antiquitatis Christianae 14).
- Kościół Wschodnie*, pod redakcją Jana Drabiny (Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego 737, *Studia Religiologica* 32), Kraków 1999, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- MYSZOR Wincenty, *Europa. Pierwotne chrześcijaństwo. Idee i życie społeczne chrześcijan (II-III wiek)*, Warszawa 1999/2000, UKSW.
- Myśli wschodnich Ojców Kościoła*, Częstochowa 1999, Edycja św. Pawła.
- ŚRUTWA Jan, *Studia z dziejów Kościoła w starożytności*, Lublin 1999, Redakcja Wydawnictwa KUL.
- VANNIER Marie-Anne, *Bóg Ojciec – tajemnica miłości. Ojcowie Kościoła o Bogu Ojcu*, wydanie polskie przygotowali Marek Starowieyski – Józef Naumowicz, Warszawa 1999, IW PAX.
- Vademecum historyka starożytnej Grecji i Rzymu. Źródłoznawstwo czasów późnego antyku*, t. 3, praca zbiorowa pod red. Ewy Wipszyckiej, Warszawa 1999, Wydaw. Naukowe PWN.

2. Bibliografie i problemy metodologiczne

- FIGIEL Józef, *Patrystyka w czasopiśmie 1999 roku*, *VoxP* 19 (1999) t. 36-37, 633-659.
- KOŁOSOWSKI Tadeusz, *Śp. Ksiądz Profesor Jan Gliściński*, *CT* 69 (1999) z. 4, 139-142.
- KOŁOSOWSKI Tadeusz, *Ojcowie Kościoła w internecie*, *CT* 69 (1999) z. 4, 142-144.
- LONGOSZ Stanisław, *Wykaz prac dyplomowych z antyku chrześcijańskiego ukończonych w niektórych polskich ośrodkach naukowych w 1999 roku*, *VoxP* 19 (1999) t. 36-37, 661-668.
- MYSZOR Wincenty, *Ksiądz Emil Stanula (1935-1999) w pierwszą rocznicę śmierci*, *VoxP* 19 (1999) t. 36-37, 725-728.
- PIETRAS Henryk, *Polskie podręczniki do nauczania dyscyplin patrologicznych*, *VoxP* 19 (1999) t. 36-37, 167-173.
- SALAMONOWICZ-GÓRSKA Iwonna, *Ks. Emil Stanula jako duszpasterz akademicki*, *VoxP* 19 (1999) t. 36-37, 728-730.
- SALAMONOWICZ-GÓRSKA Iwonna – SKIBIŃSKI Tomasz – STREJKOWSKI Stanisław, *Wybrana bibliografia o kobiecie w starożytności*, w: *Kobieta w starożytności chrześcijańskiej* [zob. 1], 92-96.
- WINIARCZYK Marek, *Starożytność klasyczna i chrześcijaństwo antyczne – wzajemne kontakty obydwu dyscyplin oraz ich stosunek do religioznawstwa*, „*Meander*” 54 (1999) 279-289.

3. Prace ogólne, historie literatury

- CZĘSZ Bogdan, *Zasługi Sekcji Patrystycznej przy Komisji Episkopatu w koordynowaniu studiów i propagowaniu myśli Ojców Kościoła w Polsce*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 159-165.
- CZYŻEWSKI Bogdan, *Wkład środowiska poznańsko-gnieźnieńskiego w badania nad literaturą wczesnochrześcijańską*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 97-107.
- DERDA Tomasz, *Papirologia*, w: *Vademecum historyka starożytnej Grecji i Rzymu* [zob. 1], 417-489.
- DOMAŃSKI Juliusz, *Patrystyczne postawy wobec dziedzictwa antycznego. Próba opisu i klasyfikacji*, w: *Człowiek - nauka - wiara. Materiały sympozjum dla uczczenia jubileuszu 2000-lecia chrześcijaństwa*, red. J.J. Jadacki i K. Wójtowicz, Warszawa 1999, Uniwersytet Warszawski, 116-130.
- DRĄCZKOWSKI Franciszek, *Patrologia*, wyd. 2, Pelplin - Lublin 1999, Wydaw. Diec. Pelplińskiej „Bernardinum”.
- GRZYWACZEWSKI Józef, *Porozmawiajmy o początkach chrześcijaństwa*, wstęp Karol Klauza, Warszawa 1999, Wydawnictwo Sióstr Loretanek.
- JANISZEWSKI Paweł, *Historiografia późnego antyku*, w: *Vademecum historyka starożytnej Grecji i Rzymu* [zob. 1], 7-220.
- KASIA A., *Wiara i rozum. Szkice o Ojcach Kościoła*, wyd. 2 popr. i rozsz., Warszawa 1999, Scholar.
- KOCZWARA Stanisław – KOŁOSOWSKI Tadeusz, *Działalność Katedr Historii Kościoła Starożytnego w Polsce*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 61-69.
- KOSZNICKI Michał, *Kształcenie i wychowanie w literaturze zachodniego chrześcijaństwa od I do IV wieku*, Gdańsk 1999, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
- LONGOSZ Stanisław, *Międzywydziałowy Zakład Badań nad Antykiem Chrześcijańskim KUL jako propagator myśli chrześcijańskiej w Polsce w 30-lecie jego istnienia*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 21-38.
- ŁAJTAR Adam, *Epigrafika*, w: *Vademecum historyka starożytnej Grecji i Rzymu* [zob. 1], 364-416.
- ŁAJTAR Adam, WIPSZYCKA Ewa – *SB IV 7315, Texte mentionnant des martyrs qui ont reçu „deux couronnes”: la plus ancienne inscription chrétienne d'Égypte*, „The Journal of Juristic Papyrology” 29 (1999) 67-73.
- ŁUCARZ Stanisław, *Wkład jezuitów polskich w studia nad Ojcami Kościoła*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 175-185.
- MURAWSKI R., *Wczesnochrześcijańska katecheza do edyktu mediolańskiego*, Płock 1999, Płocki Instytut Wydawniczy.
- STAROWIEYSKI Marek, *Słownik wczesnochrześcijańskiego piśmiennictwa Wschodu. Literatury – arabska, armeńska, etiopska, gruzińska, koptyjska, syryjska*, Warszawa 1999, IW PAX.

- STAROWIEYSKI Marek, *Uwagi o patrologii w Polsce*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 11-20.
- STRĘKOWSKI Stanisław, *Wezwanie do nawrócenia u apologetów chrześcijańskich II-III wieku*, „Lux Veritatis” (Miscellanea scientifica in honorem Beatissimi Patris Joannis Pauli II, ed. S. Strękowski) 1 (Ełk 1999) 184-195.
- ŚRUTWA Jan, *Studia z dziejów Kościoła w starożytności*, Redakcja Wydawnictw KUL, Lublin 1999.
- WIDOK Norbert, *Wkład środowiska opolskiego w badania nad antykiem chrześcijańskim*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 109-116.
- WOJTCZAK Jerzy, *Studia nad literaturą wczesnochrześcijańską w Instytucie Filologii Klasycznej Uniwersytetu Warszawskiego*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 81-83.
- WOJTCZAK Jerzy, *Wiara i wiedza w pismach Ojców Kościoła*, w: *Człowiek – nauka – wiara. Materiały sympozjum dla uczczenia jubileuszu 2000-lecia chrześcijaństwa*, red. J.J. Jadacki i K. Wójtowicz, Warszawa 1999, Uniwersytet Warszawski, 269-279.
- WOŹNIAK Jerzy, *Polska syrologia*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 209-233.
- WÓJTOWICZ Henryk, *Zasługi Filologii Klasycznej KUL w propagowaniu literatury wczesnochrześcijańskiej*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 53-59.
- ŻELAZNY Jan W., *Dzieje patrystyki w środowisku krakowskim (zarys)*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 85-96.
- ŻUREK Antoni, *Wkład środowiska tarnowskiego w badania nad antykiem chrześcijańskim*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 117-133.

4. Historia wspólnot, instytucji, okresów historycznych, regionów

- BRODKA D., „*Teologia zwycięstwa*” cesarzy chrześcijańskich a „*Historia ecclesiastica*” Rufina z Akwilei, „*Meander*” 54 (1999) 457-464.
- CAHILL Thomas, *Jak Irlandczycy ocalili cywilizację. Nieznana historia heroicznej roli Irlandii w dziejach Europy po upadku Cesarstwa Rzymskiego*, tłum. Anna Barańczak, Poznań 1999, Media Rodzina of Poznań.
- CINAL Stanisław, *Perpetua orthodoxia Maronitów*, w: *Kościół Wschodnie* [zob. 1], 49-63.
- DERDA Tomasz – ŁAJTAR Adam, *Chronologia*, w: *Vademecum historyka starożytnej Grecji i Rzymu* [zob. 1], 334-363.
- DYRCZ Rafał, *Kilka uwag o przemianach i znaczeniu kultu Asklepiosa w okresie późnego antyku*, „*Meander*” 54 (1999) 257-265.
- DYRCZ Rafał, *Przenikanie pogańskich form kultowych do chrześcijaństwa na przykładzie kultu Boga Asklepiosa i świętych zwanych „anargyroi”*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 415-426.
- ECKMANN Augustyn, *Pisarze chrześcijańscy wobec kultury klasycznej*, RH 47 (1999) z. 3, 89-103.
- DAGRON Gilbert i in., *Biskupi, mnisi i cesarze 610-1054 (Historia chrześci-*

- jaństwa. *Religia, kultura, polityka*, 4), red. tomu: Gilbert Dagron – Pierre Riché – André Vauchez, tłum. Maria Żurowska [et al.], konsultacja naukowa Tadeusz Gołgowski, Warszawa 1999, Wydawnictwo Krupski i S-ka.
- GRZYWACZEWSKI Józef, *Dobra materialne starożytnego Kościoła*, „Studia Podlaskie” 13 (1998) nr 1, 87-98.
- JACZYŃSKA Maria – MUSIAŁ Danuta – STĘPIEŃ M., *Historia starożytna*, Warszawa 1999.
- JANISZEWSKI Paweł, *Natura w służbie propagandy. Kataklizmy i rzadkie fenomeny w łacińskich brewiariach historycznych i w „Historia Augusta”*, w: *Chrześcijaństwo u schyłku starożytności* [zob. 1], 9-108.
- JANISZEWSKI Paweł, *Era dionizyjska a rzeczywista data narodzin Jezusa*, „Mówią Wieki” (1999) nr 12, 7-11.
- KOCZWARA Stanisław, *Relacje między Rzymem a Konstantynopolem w czasie wyboru papieża Hormizdasa (514-523)*, „Roczniki Teologiczne” 46 (1999) z. 4, 119-126.
- KOŁOSOWSKI Tadeusz, *Lucilla z Kartaginy a geneza schizmy donatystycznej*, w: *Kobieta w starożytności chrześcijańskiej* [zob. 1], 53-63.
- KOTULA T., „*Numidia, ubi vos praepolletis*”: kilka uwag o chronologii schyłku starożytności i o donatystach, „*Antiquitas*” 24 (1999) 11-17.
- LESZKA Małgorzata B., *Udział sił zbrojnych w procesie odsuwania od władzy biskupów aleksandryjskich podczas kontrowersji ariańskiej na Wschodzie*, *VoxP* 19 (1999) t. 36-37, 349-365.
- LONGOSZ Stanisław, *Instytut Patrystyczny w Tarnowie*, *VoxP* 19 (1999) t. 36-37, 135-158.
- MAŁUNOWICZÓWNA Leokadia, *Roma christiana. Podręcznik łaciny chrześcijańskiej*, wyd. IV, Lublin 1999, Redakcja Wydawnictw KUL.
- MICHAŁOWSKI Roman, *Galia merowińska*, w: *Narodziny średniowiecznej Europy* [zob. 4], 151-181.
- MILEWSKI Ireneusz, *Miejsca zsyłek biskupów wschodniorzymskich w IV i V wieku*, *VoxP* 19 (1999) t. 36-37, 367-386.
- MILEWSKI Ireneusz, *Pieniądz w greckiej literaturze patrystycznej IV wieku na przykładzie pism Kapadockich Ojców Kościoła i Jana Chryzostoma*, Gdańsk 1999, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
- MYSZOR Wincenty, *Chrześcijaństwo koptyjskie przed inwazją islamu*, w: *Kościół Wschodnie* [zob. 1], 11-32.
- MYSZOR Wincenty, *Czy możliwa jest historia społeczna pierwotnego chrześcijaństwa II i III wieku?*, w: *Kościół – socjologia – statystyka. Księga Jubileuszowa poświęcona ks. prof. Witoldowi Zdaniewiczowi*, Warszawa 1999, 211-217.
- MYSZOR Wincenty, *Rola kobiet w chrześcijaństwie II i III wieku. Wdowy, dziewice i diakonisy*, w: *Kobieta w starożytności chrześcijańskiej* [zob. 1], 12-19.

- NARECKI Krzysztof, *Logos we wczesnej myśli greckiej*, Lublin 1999, Redakcja Wydawnictw KUL.
- Narodziny średniowiecznej Europy*, red. H. Samsonowicz, Warszawa 1999, Wiedza Powszechna – Dom Wydaw. Bellona.
- OLSZANIEC Szymon, *Julian Apostata jako reformator religijny*, Kraków 1999, Zakład Wydawniczy „Nomos”.
- OLSZANIEC Szymon, *Krąg uczniów Aidesiosa. Przyczynek do problematyki środowisk neoplatonickich w 2. poł. IV wieku*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Historia” 31 (1999) = *Spółeczeństwo i religia w świecie starożytnym*, t. 2: *Studia dedykowane M. Jaczynowskiej*, 157-172.
- PAŁUCKI Jerzy, *Rola sprawiedliwości w życiu społecznym. Studium patrystyczne*, „Studia Włocławskie” 2 (1999) 178-190.
- PIRART M., *Kulty religijne a hellenizacja rzymskiego Koryntu. „Ponowne odkrycie” kultu Palemona na Istmie Korynckim* (Xenia Posnaniensia 6), Poznań 1999.
- PIKULSKA-ROBASKIEWICZ Anna, *Lichwa w ustawodawstwie cesarzy chrześcijańskich*, „Czasopismo Prawno-Historyczne” 51 (1999) z. 1-2, 371-388.
- PRIGENT Pierre, *Upadek Jerozolimy*, tłum. Lucyna Rutowska, wyd. 2, Warszawa 1999, „Cyklady”.
- PRÓCHNIAK Daniel, *Początki Kościoła armeńskiego*, w: *Kościół Wschodnie* [zob. 1], 33-47.
- REALE Giovanni, *Historia filozofii starożytnej*, tłum. ks. Edward Iwo Zieliński, t. 3: *Systemy epoki hellenistycznej*, t. 4: *Szkoły epoki Cesarstwa*, Lublin 1999, Redakcja Wydawnictw KUL.
- RUSECKI Marian, *Pozachrześcijańskie świadectwa o historycznym istnieniu Jezusa*, w: *Najważniejsza jest miłość. Księga Pamiątkowa ks. W. Słomki*, red. M. Chmielewski, Lublin 1999, 361-375.
- SALAMON Maciej, *Numizmatyka*, w: *Vademecum historyka starożytnej Grecji i Rzymu* [zob. 1], 490-584.
- SAMSONOWICZ Henryk, *Chrześcijaństwo w narodzinach Europy*, w: *Człowiek - nauka - wiara. Materiały sympozjum dla uczczenia jubileuszu 2000-lecia chrześcijaństwa*, red. J.J. Jadacki i K. Wójtowicz, Warszawa 1999, Uniwersytet Warszawski, 302-313.
- STANULA Emil, *Wychowanie chrześcijańskie i jego problemy. Wprowadzenie*, w: Orygenes, *Komentarz do Ewangelii według Mateusza*, tłum. K. Augustyniak, ŻMT 10, Kraków 1998, 5-32.
- STRZELCZYK Jerzy, *„Wyspa świętych i uczonych”? Świat celtycki i Irlandia we wczesnym średniowieczu*, w: *Narodziny średniowiecznej Europy* [zob. 4], 182-211.
- SUSKI Robert, *Upokorzenie Galeriusza przez Dioklecjana. Prawda czy mit*, w: *Chrześcijaństwo u schyłku starożytności* [zob. 1], 129-151.

- SUSKI Robert, *Zwycięska kampania Galeriusza w wojnie z Persami 298-299 r.*, w: *Chrześcijaństwo u schyłku starożytności* [zob. 1], 153-181.
- SWOBODA Antoni, *Godność ojca w pismach Plutarcha z Cheronei i św. Augustyna*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 271-289.
- ŚRUTWA Jan, *Studia z dziejów Kościoła w starożytności*, Lublin 1999, Red. Wydaw. KUL.
- TYSZKIEWICZ Lech A., *Słowianie w historiografii wczesnego średniowiecza od połowy VI wieku do połowy VII wieku*, Historia 63, Wrocław 1999, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- WINIARCZYK M., *Starożytność klasyczna i chrześcijaństwo antyczne – wzajemne kontakty obydwu dyscyplin oraz ich stosunek do religioznawstwa*, „Meander” 54 (1999) 279-289.
- WIPSZYCKA Ewa, *Źródła normatywne świeckie*, w: *Vademecum historia starożytnej Grecji i Rzymu* [zob. 1], 585-617.
- WIPSZYCKA Ewa, *Wprowadzenie do studiów nad instytucjami Kościoła w Egipcie późnoantycznym*, w: *Chrześcijaństwo u schyłku starożytności* [zob. 1], 183-261.
- WIPSZYCKA Ewa, *Sporów o upadek Cesarstwa Rzymskiego dzień dzisiejszy*, w: *Narodziny średniowiecznej Europy* [zob. 4], 32-51.
- WYPUSTEK Andrzej, *Oskarżenie chrześcijan o magię erotyczną: uwagi na temat zapoznanego aspektu prześladowania chrześcijan w starożytności*, „Antiquitas” 24 (1999) 81-99.
- ZIELIŃSKI Tadeusz, *Chrześcijaństwo antyczne* (Tadeusz Zieliński, *Religie Świata Antycznego*, t. 6), Toruń 1999, Wydaw. „Adam Marszałek”.
- ZIELIŃSKI Tadeusz, *Religia Cesarstwa Rzymskiego* (Tadeusz Zieliński, *Religie Świata Antycznego*, t. 5), Toruń 1999, Wydaw. „Adam Marszałek”.
- ZOŁOTENKI Dawid, *Od Galii Rzymskiej do Galii Frankijskiej – podbój czy integracja?*, „Nowy Filomata” 3 (1999) 127-134.

5. Historia doktryn (teologia)

- BALTER Lucjan, *Tajemnica Trójcy Świętej w „Akatyście” ku czci Bogarodzicy*, w: *Trójca Święta a Maryja*, red. T. Siudy – K. Pek, Częstochowa 1999, 281-297.
- DEGÓRSKI Bazyli, *Uno schizzo di escatologia paleocristiana*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 427-453.
- DRĄCZKOWSKI Franciszek, *Kerygmat pisemny w nauce Ojców Kościoła*, „Anamnesis” 5 (1998/99) nr specjalny, 42-54.
- GRÓŃ R., *Fenomen Doktora Kościoła w historycznym rozwoju*, „Wrocławski Przegląd Teologiczny” 7 (1999) nr 1, 53-64.
- KRÓLIKOWSKI Janusz, *Maryja w perspektywie prawdy o Ojcu. Kilka uwag o mariologii Ojców Kapadockich*, „Salvatoris Mater” 1 (1999) nr 2, 198-209.

- KRÓLIKOWSKI Janusz, *Trójca Święta i życie chrześcijańskie. Rozważania trynitarne*, Tarnów 1999, Oficyna Wydawnicza „Oratorium”.
- KUR Stanisław, *Bóg Ojciec a Maryja w tradycji etiopskiej*, „Salvatoris Mater” 1 (1999) nr 2, 210-222.
- LEŚNIEWSKI K., *Znaczenie nauki Ojców Kościoła w teologii Georges'a Florowsky'ego „Summarium”* 24-25 (1995-1996) 219-230.
- MISIARCZYK Leszek, *Uwielbienie Ojca poprzez uwielbienie Syna w J 12, 27-33*, STV 37 (1999) z. 1, 21-40.
- Myśli wschodnich Ojców Kościoła*, Częstochowa 1999, Edycja św. Pawła.
- PANUŚ K., *Zarys historii kaznodziejstwa w Kościele Katolickim, cz. I*, Kraków 1999, Wydawnictwo M, 29-105 (Starożytność chrześcijańska).
- PAPROCKI Henryk, *Theotokos w nauce Ojców greckich VII i VIII wieku*, „Salvatoris Mater” 1 (1999) nr 3, 231-238.
- PELIKAN Jaroslav, *Czas i Trójca Święta w tradycji chrześcijańskiej*, tłum. A. Pawelec, w: *Koniec tysiąclecia. O czasie i drogach nowożytności rozmowy w Castel Gandolfo*, red. K. Michalski, Kraków – Warszawa 1999, 11-21.
- SEBOŪÉ Bernard – WOLIŃSKI Joseph, *Bóg zbawienia. Tradycja, reguła i Symbole wiary. Ekonomia zbawienia. Rozwój dogmatów trynitarnych i chrystologicznych (Historia dogmatów)*, red. B. Sesboüé, tłum. Piotr Rak, redakcja naukowa Tadeusz Dzidek, Kraków 1999, Wydaw. M.
- URBAN Józef, *Ojcowie Kościoła o możliwości dialogu z innymi religiami*, w: *Człowiek i Kościół. Księga Pamiątkowa ks. prof. Kazimierza Doli*, red. J. Kopiec – N. Widok, Opole 1999, 399-411.
- WOŹNIAK Jerzy, *Bóg Ojciec a Maryja w literaturze syryjskiej*, „Salvatoris Mater” 1 (1999) nr 2, 223-231.
- ŻUREK Antoni, *Czy można świętować Dzień Pański tak jak pierwsi chrześcijanie, czyli o niedzieli abstrakcyjnie i konkretnie*, „Currenda” 149 (1999) 254-261.
- ŻUREK Antoni, *Gdy do Boga zwracamy się „Ojcze”*, „Currenda” 149 (1999) 109-119.

6. Liturgia

- JUNGSMANN J.A., *Misteria pogańskie i chrześcijańskie*, tłum. P. Napiwodzki, „Teofil” 9 (1999) nr 1, 28-37.
- LUGMAYR M., *Historia obrzędu Komunii świętej*, „Christianitas” 1 (1999) 141-152.
- SIEKIERKA Iwo H., *Najstarsze świadectwa notacji chóru gregoriańskiego*, „Liturgia Sacra” 5 (1999) 105-119.
- SZYMAŃSKI J., *Szafarz sakramentu pokuty i pojednania. Rys historyczny*, „Studia Włocławskie” 2 (1999) 266-277.
- WÓJCIAK Jozue, *„Exsultet” - wielkanocny hymn Kościoła. Geneza i morfologia*, „Liturgia Sacra” 5 (1999) 91-103.

7. Hagiografia i historia duchowości

- BORKOWSKA Małgorzata, *Wykrzyknik, czyli cuda w tradycji Ojców Pustyni*, „Znak” 51 (1999) nr 6, 39-44.
- BORKOWSKA Małgorzata, *Sylwetki Ojców Pustyni*, tamże nr 532, 124-129 (Arseniusz), nr 534, 118-121 (Mojżesz).
- BULAS Ryszarda, *Brygida, Ita i Darerka – Święte Kościoła celtyckiego*, w: *Kobieta w starożytności chrześcijańskiej* [zob. 1], 64-77.
- DEGÓRSKI Bazyli, *Korzenie duchowości paulińskiej. Pierwsi mnisi egipscy*, w: *W poszukiwaniu duchowości paulińskiej. Studium historyczno-teologiczne*, red. J. Nalaskowski – A. Napiórkowski, Kraków 1999, 11-65.
- DESPREZ Vincent OSB, *Początki monastycyzmu. Dzieje monastycyzmu chrześcijańskiego do Soboru Efeckiego (431)*, t. 1-2, przedm. Pierre Miquel OSB, tłum. [z franc.] Janina Dembska, red. nauk. M. Starowieyski, „Źródła Monastyczne” 21-22, Kraków 1999, Wydawnictwo Benedyktynów.
- DMITRUK M., *Wielki Post w świetle świadectw patrystycznych i historycznych*, „Cerkiewny Wiestnik” (1999) nr 1, 54-62.
- EIJK W.I., *Grecki ideał męstwa wobec chrześcijańskiej cnoty męstwa*, tłum. F. Mickiewicz, „Communio” 19 (1999) nr 5, 22-38.
- FROS Henryk – SOWA Franciszek, *Księga imion i świętych*, Kraków 1999, Wydaw. WAM – Księża Jezuici.
- HERMANS Jo, *Męczeństwo – wzór chrześcijańskiego męstwa i świętości*, tłum. E. Mendyk, „Communio” 19 (1999) nr 5, 77-84.
- KUREK Ryszard – NOWIK Marcin, *Miejsce i rola pustyni w życiu duchowym anachoretów*, „Lux Veritatis” (Miscellanea scientifica in honorem Beatisimi Patris Joannis Pauli II, ed. S. Strękowski) 1 (1999) 196-204.
- KUREK Ryszard – BRUSIŃSKI Bogdan, *Eucharystyczne wymiary duchowości Ojców Pustyni*, „Lux Veritatis” 1 (1999) 205-221.
- MAJEWSKI J., *Pathos tou Theou, czyli o „cierpieniu” Niecierpięliwego*, „Universitas Gedanensis” 11 (1999) 51-76.
- NAUMOWICZ Józef, *Beżenni dla królestwa niebieskiego* (teksty patrystyczne), „Pastores” 5 (1999) nr 4, 114-120.
- NAUMOWICZ Józef, *Strzec swego sumienia* (teksty patrystyczne), „Pastores” 4 (1999) nr 4, 120-125.
- NAUMOWICZ Józef, *Syryjscy asceci*, „Miejsca Święte” 28 (1999) nr 4, 40-41.
- NEHRING Przemysław, *Die Topik von „argumentatio” und „epilogus” in den frühen lateinischen Heiligenviten*, „Eos” 85 (1998) 245-275.
- NEHRING Przemysław, *Die Topik von „exordium” und „narratio” in den frühen lateinischen Heiligenviten*, „Eos” 85 (1998) 51-79.
- NEHRING Przemysław, *„Exordium” w łacińskich żywotach świętych z IV i V wieku*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Historia” 31 (1999) = *Spole-*

czeństwo i religia w świecie starożytnym, t. 2: *Studia dedykowane prof. M. Jaczynowskiej*, 179-199.

NEHRING Przemysław, *Topika wczesnych łacińskich żywotów świętych (od „Vita Antonii” do „Vita Augustini”)*, Toruń 1999, Wydaw. Uniwersytetu M. Kopernika.

NEHRING Przemysław, *Uwagi o czasowej strukturze najwcześniejszych łacińskich żywotów świętych*, w: *Chrześcijaństwo u schyłku starożytności* [zob. 1], 109-127.

NIEŚCIOR Leon, *Polskie badania nad monastycyzmem wczesnochrześcijańskim*, *VoxP* 19 (1999) t. 36-37, 193-207.

PIETRI L., *Święty Marcin (Xenia Posnaniensia 7)*, Poznań 1999.

STAROWIEYSKI Marek, *Od legendy do historii - święte założycielki Kościołów Gruzji i Armenii*, w: *Kobieta w starożytności chrześcijańskiej* [zob. 1], 20-31.

STAROWIEYSKI Marek, *Bóg działa przez wszystkich kapłanów (teksty patrystyczne)*, „*Pastores*” 2 (1999) nr 1, 122-131.

STRASZEWICZ Marzena, *Doroteusz i Teresa*, w: *W kręgu dziejów Kościoła i rodziny franciszkańskiej*, red. Roland Preijs, Warszawa 1999, 221-230.

WIPSZYCKA Ewa – WIŚNIEWSKI Robert, *Hagiografia późnoantyczna*, w: *Vademecum historyka starożytnej Grecji i Rzymu* [zob. 1], 221-333.

8. Archeologia i historia sztuki

BULAS Ryszarda, *Przejście przez Morze Czerwone. Opowieść o lęku, przemianie i spełnieniu. Hermeneutyka obrazu*, Lublin 2000,

BULAS Ryszarda, *Adam i Ewa w sztuce iroszkockiej*, w: *Grzech pierworodny* [zob. 1], 161-174.

CIECHANOWICZ Jerzy, *Wędrówki śródziemnomorskie*, Warszawa 1999, PIW.

CORMACK Robin, *Malowanie duszy. Ikony, maski pośmiertne i całuny*, tłum. Krzysztof Kwaśniewicz, Kraków 1999, Tow. Autorów i Wydaw. Prac Nauk. „Universitas”.

EVDOKIMOV Paul, *Sztuka ikony. Teologia piękna*, tłum. M. Żurowska, Warszawa 1999, Wydaw. Księży Marianów.

FILARSKA Barbara, *Archeologia chrześcijańska zachodniej części Imperium Rzymskiego*, Warszawa 1999, Wydaw. ATK.

GOŁGOWSKI Tadeusz, *Historia i działalność Katedry Archeologii Chrześcijańskiej na Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie*, *VoxP* 19 (1999) t. 36-37, 77-80.

Ikona liturgiczna. Ewangelizacyjne przesłanie ikonografii maryjnej, red. naukowa Kazimierz Pek, Warszawa 1999, Wydawnictwo Księży Marianów.

IWASZKIEWICZ-WRONIKOWSKA Bożena, *Adam i Ewa w najstarszej ikonografii*, w: *Grzech pierworodny* [zob. 1], 141-159.

- IWASZKIEWICZ-WRONIKOWSKA Bożena, *Archeologia chrześcijańska na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 71-75.
- JANOCHA Michał, *Ars longa - ars aeterna. O dwóch koncepcjach czasu w kulturze i sztuce europejskiej Zachodu i Wschodu*, w: *Ars longa. Prace dedykowane pamięci prof. J. Białostockiego. Materiały Sesji Stowarzyszenia Historyków Sztuki*, Warszawa (listopad 1998), Arx Regia, Ośrodek Wydawniczy Zamku Królewskiego w W-wie, 1999, 151-165.
- JASTRZĘBOWSKA Elżbieta, *Miasta Apokalipsy*, Warszawa 1999, Wydaw. DIG.
- KOBIELUS Stanisław, *Zasady estetyki bizantyńskiej sformułowane na podstawie opisów świątyń z IV, V, VI i XI wieku*, „Saeculum Christianum” 6 (1999) nr 1, 75-86.
- MENDECKI Norbert, *Madeba – najstarsza mapa Palestyny*, „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 52 (1999) 342-343.
- NOWOGÓRSKI Przemysław, *Topografia Jerozolimy wczesnochrześcijańskiej według „Mapy z Madaby”*, „Saeculum Christianum” 6 (1999) nr 1, 5-17.
- OSTROWSKI Janusz A., *Starożytny Rzym, polityka i sztuka*, Kraków 1999, Wydaw. Nauk. PWN.
- ZANKER Paul, *August i potęga obrazów*, tłum. L. Olszewski, Poznań 1999, PWN.

9. Biblia

- BARDSKI Krzysztof, *Trzykrotnie zapleciony sznur Eklezjastes (Koh 4, 12b) i jego symbolika w tradycji Izraela i Kościoła*, „Scriptura Sacra” 3 (1999) 5-44.
- BARTOSIK Grzegorz, *Przybytek Ducha Świętego. Relacje Duch Święty – Maryja według Pisma św. i Ojców Kościoła*, w: *Duch Święty a Maryja. Materiały z sympozjum zorganizowanego przez Katedrę Mariologii KUL oraz Oddział PTT w Częstochowie (Częstochowa, 22-23 maja 1998 r.)*, red. S.C. Napiórkowski – T. Siudy – K. Kowalik, Częstochowa 1999, 47-65.
- BARDSKI Krzysztof, *Kontemplacja Ojca w tajemnicy Syna. Figura Boga Ojca w symbolicznej relacji trynitarnych w interpretacji Księgi Rodzaju Ruperta z Deutz na tle egzegezy patrystycznej i średniowiecznej*, w: *Ty, Panie, jesteś naszym Ojcem (Iz 64,7) Biblia o Bogu Ojcu*, pr. zb. pod red. F. Mickiewicza, J. Warzechy, *Rozprawy i Studia Biblijne* 5, Warszawa 1999, 230-259.
- FEDOROWICZ Szymon, *Typologia biblijna według Jeana Daniélou*, „Polonia Sacra” 4 (2000) nr 6, 69-89.
- GÓRKA Bogusław, *Sadzawka Bethesda (J 5, 2) w patrystycznej i współczesnej egzegezie*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 455-464.
- KOCHANIEWICZ Bogusław, *Patrystyczna interpretacja Łk 1, 35 i jej pneumatologiczno-mariologiczne implikacje*, w: *Duch Święty a Maryja*, j.w. ss. 31-45.

- MARTYNOWICZ M., *Biblijna myśl o raju i człowieku w literaturze patrystycznej*, „Cerkiewny Wiestnik” (1999) nr 3, 10-15;
- SZRAM Mariusz, *Interpretacja nieba i ziemi w patrystycznych komentarzach do modlitwy Ojciec nasz*, „Roczniki Teologiczne” 46 (1999) z. 4, 231-248.

9.1. Apokryfy

- Apokryfy Starego Testamentu*, oprac. i wstępy R. Rubinkiewicz, Lublin 1999, Oficyna Wydawnicza „Vocatio”.
- IZYDORCZYK Z., *Dzieje Piotra Apostoła i Szymona*, „Studia Paradayskie” 9 (1999) 101-140.
- LANGKAMMER Hugolin, *Apokryficzne Ewangelie Dzieciństwa*, w: *Najważniejsza jest miłość. Księga Pamiątkowa ks. W. Słomki*, red. M. Chmielewski, Lublin 1999, 353-360.

9.2. Gnostycyzm

- BRUMLIK Micha, *Gnostycy. Marzenie o samobawieniu człowieka*, tłum. F. Nowicki – J. Nowicka, Gdynia 1999, Uraeus.
- MYSZOR Wincenty, *Nauka o grzechu w przekazach gnostyckich*, w: *Grzech pierwotny* [zob. 1], 9-23.
- MYSZOR Wincenty, *Polskie badania nad gnostycyzmem*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 187-192.

10. Patrystyka i średniowiecze łacińskie oraz bizantyńskie (źródła i opracowania)

- BONAWENTURA św., *Kazania o Najświętszej Pannie Maryi*, (Biblioteka Myśli Franciszkańskiej 3), Kraków 1999, Wydaw. OO. Franciszkanów „Bratni Zew”.
- DUDEK Jarosław, *„Cała ziemia dyrracheńska” pod panowaniem bizantyńskim w latach 1005-1205*, Zielona Góra 1999, Wyższa Szkoła Pedagogiczna.
- GERTRUDA z Helfty, *Ćwiczenia*, tłum. B. Chądzyńska i in. (Źródła Monastyczne 19, Średniowiecze 2), Kraków – Tyniec 1999, Wydaw. Benedyktynów.
- KIJEWSKA Agnieszka, *Księga pisma i Księga natury, Heksaameron Eriugeny i Teodoryka z Chartres* (rozprawa habilitacyjna, Wydział Filozofii KUL), Lublin 1999, Redakcja Wydawnictw KUL.
- KOCZWARA Stanisław, *Il dibattito al tema di rito slavo in Polonia nella letteratura polacca nel periodo tra le due guerre*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 465-476.
- KRACIK Jan, *Trwogi i nadzieje końca wieków*, Kraków 1999, Znak.
- LESZKA Mirosław Jerzy, *Uzurpacje w Cesarstwie Bizantyńskim w okresie od IV do połowy IX wieku* (Byzantina Lodziensia 4), Łódź 1999, Wydaw. Uniw. Łódzkiego.

- LESZKA Mirosław Jerzy, *Cesarzowa Ariadna*, „Meander” 54 (1999) nr 3, 267-278.
- LESZKA Mirosław Jerzy, *Lupicyna-Eufemia – żona Justyna I*, „Meander” 54 (1999) nr 6, 555-562.
- PRINZING G., *Bizantyńscy wobec obcych* (Xenia Posnaniensia 6), Poznań 1999.
- SALAMON Maciej, *Bizancjum Feliksa Konecznego*, 167-186.
- ŚWITKIEWICZ Agnieszka, *Doktrynalne źródła nauki św. Grzegorza Palamasa*, „Premisla Christiana” 8 (1999) 373-391.
- TOMASZ z Akwinu, *Dzieła wybrane*, tłum. J. Salij i in. (Biblioteka Europejska), 1999.
- TOMASZ z Akwinu, *Dysputy problemowe o prawdzie*, tłum. Aleksander Białek, red. naukowa A. Maryniarczyk, Lublin 1999, Red. Wydaw. KUL.
- TOMASZ z Akwinu, *Traktat o Bogu* (Filozofia i Religia), Kraków 1999, Znak.
- WOJTCZAK Jerzy Andrzej, *Średniowieczne życiorysy bł. Kingi i bł. Salomei*, Warszawa 1999, Zakł. Graficzny Uniw. Warszawskiego.
- WOLIŃSKA Teresa, *Justynian Wielki, cesarzowa Teodora i upadek Jana z Kapadocji*, „Piotrkowskie Zeszyty Historyczne” 1 (1998) 5-29.
- WOLIŃSKA Teresa, *Spisek Arsacesa i Artabana przeciwko Justynianowi Wielkiemu*, „Eos” 86 (1999) 137-152.
- ZAKRZEWSKI Kazimierz, *Historia Bizancjum*, wyd. 2, Kraków 1999, Tow. Autorów i Wydaw. Prac Nauk. „Universitas”.

11. Autorzy

Apoftegmaty

- BORKOWSKA M., *Sylwetki Ojców Pustyni (I). Arseniusz*, „Znak” 51 (1999) nr 532, 124-129.
- BORKOWSKA M., *Sylwetki Ojców Pustyni. Mojżesz*, „Znak” 51 (1999) nr 534, 118-121.
- Słowa Ojców Pustyni* (Powrót do źródeł), wybór B. Ward, tłum. P. Stencel, M. Borkowska, Częstochowa 1999, Ed. św. Pawła.

Ambroży

- CZERWIK Stanisław, *Św. Ambroży: mistagog starożytnego Kościoła – o misterium i mistagogii*, „Anamnesis” 5 (1998/99) nr specjalny, 25-41.
- GACIA Tadeusz, *Analiza Hymnu «Agnes Beatae Virginis» św. Ambrożego*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 259-270.
- PAŁUCKI Jerzy, *Nauka o grzechu pierwotnym wg św. Ambrożego*, w: *Grzech pierwotny* [zob. 1], 87-100.

Atanazy

- KĘDZIERSKI M., *Prawdziwe i fałszywe zarzuty przeciwko Atanazemu z Aleksandrii*, „Studencki Biuletyn Historyczny” (1999) nr 2, 55-61.

- KĘDZIERSKI M., *Życie Atanazego z Aleksandrii*, „Studencki Biuletyn Historyczny” (1999) nr 1, 5-11.
- NEHRING P., *Polemika antypogańska w „Żywocie św. Antoniego” – stosunek łacińskiej wersji Ewagriusza z Antiochii do greckiego oryginału*, w: *Collectanea Classica Thoruniensia XII. Studia Graeco-Latina, III*, UMK, Toruń 1999, 103-111.
- PAGÓR J., *Skutki Wcielenia Jezusa Chrystusa według św. Atanazego Wielkiego*, „Cerkiewny Wiestnik” (1999) nr 4, 3-7.

Augustyn

- , *Dialogi filozoficzne*, tłum. Anna Świderkówna i inni, oprac. i indeksy Władysław Seńko (seria: *Filozofia i religia*), Kraków 1999, Znak (powtórzone wydanie *Dialogów i pism filozoficznych* z lat 1953-1954, wydane w IW PAX, z niewielkimi poprawkami dokonany przez Władysława Seńko; tom zawiera: *O życiu szczęśliwym, Przeciw akademikom, O porządku, Solilokwia, O nieśmiertelności duszy, O wielkości duszy, O nauczycielu, O wolnej woli, O muzyce, O prawdziwej wierze, O naturze dobra*), [3].
  - , *Dzieje procesu Pelagiusza*, tłum., wstęp i oprac. Kazimierz Obrycki, ŻMT 12, Kraków 1999, 191-272.
  - , *Mowa 340A: O święceniach biskupa*, tłum. Tadeusz Gacia, w: *In vinculo communionis. Księga Jubileuszowa ks. bpa K. Ryczana*, Kielce 1999, 74-85.
  - , *O cierpliwości*, przełożył i wstępem opatrzył ks. Z. Wróbel, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 477-495.
  - , *Traktat „O muzyce”*, wstęp i tłum. Leon Witkowski, red. Remigiusz Popowski SDB, wyd. 2 popr., Lublin 1999, Red. Wydaw. KUL.
  - , *Wyznania*, tłumaczył oraz wstępem i kalendarium opatrzył Zygmunt Kubiak, Kraków 1999, Znak.
- CHAŁUPNIAK Radosław, *„De catechizandis rudibus” św. Augustyna a współczesna katecheza szkolna*, w: *Człowiek i Kościół w dziejach. Księga Pamiątkowa ks. prof. Kazimierza Doli*, red. J. Kopiec – N. Widok, Opole 1999, 371-378.
- CHOLWIŃSKA Hanna, *Zagadnienie genezy zła w myśli św. Augustyna*, STV 37 (1999) nr 1, 87-113.
- ECKMANN Augustyn, *Symbol Apostolski w pismach św. Augustyna* (Źródła i Monografie) Lublin 1999, Wyd. TN KUL.
- ECKMANN Augustyn, *Grzech pierwotny jako źródło cierpienia człowieka u św. Augustyna*, w: *Grzech pierwotny* [zob. 1], 109-125.
- ECKMANN Augustyn, *Wielkość i godność kobiety według świętego Augustyna*, w: *Kobieta w starożytności chrześcijańskiej* [zob. 1], 32-42.
- EDLING Jan, *Cieleśno – duchowa struktura człowieka w swym wymiarze historyczno – rewelatywnym św. Augustyna*, „Premislia Christiana” 8 (1999) 197-220.

- EDLING Jan, *Rewelatywny charakter czasu pierwotnej szczęśliwości i czasu upadku człowieka w ujęciu św. Augustyna*, „Premisla Christiana” 8 (1999) 221-236.
- FIROSZ Adam K., *Koncepcja katechezy w pismach św. Augustyna*, Lublin 1999, Redakcja Wydawnictw KUL.
- KOEHLER K., *Święty Augustyn i retoryka czyli „Wyznania neofity”*, „Topos” 7 (1999) nr 5-6, 59-66.
- KOWALCZYK Dariusz, *Dlaczego święty Augustyn nigdy się nie spowiadał?*, „Życie Duchowe” 20 (1999) nr 6, 70-79.
- KUBIAK Zygmunt, *Augustyn w okowach historii*. Wywiad z Z. Kubiakiem przeprowadzili A. Krawczyk – P.W. Lorkowski, „Topos” 7 (1999) nr 5-6, 5-13.
- LORKOWSKI P.W., *Lekcje Augustyna*, „Topos” 7 (1999) nr 5-6, 71-79.
- MAJKRZAK H., *Rola przyjaźni w życiu duchowym św. Augustyna*, Kraków 1999, Wydaw. Naukowe PAT.
- MEJOR Mieczysław, *Odkrycie zaginionych homilii św. Augustyna*, „Lux Veritatis” 1 (Etk 1999) 252-255.
- OLESCHKO H., *Angelologia augustyńska*, „Topos” 7 (1999) nr 5-6, 39-52.
- SAHAJ T., *Wpływ poglądów świętego Augustyna na postrzeganie śmierci w kulturze europejskiej*, „Lingua ac Communitas” 9 (1999) 211-221.
- SALIJ Jacek, *Biblia świętego Augustyna*, „Topos” 7 (1999) nr 5-6, 17-22.
- SIEMIANOWSKI A., *Św. Augustyn oraz jego obecność i znaczenie w kulturze europejskiej*, „Topos” 7 (1999) nr 5-6, 27-36.
- SWOBODA Antoni, *Godność ojca w pismach Plutarcha z Cheronei i św. Augustyna*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 271-289.
- ŚRUTWA Jan, *Elekcja następcy św. Augustyna na stolicy biskupiej w Hipponie*, w tegoż: *Studia z dziejów Kościoła w starożytności*, 37-50.
- ŚRUTWA Jan, *Kontakty św. Augustyna z papieskim Rzymem*, w tegoż: *Studia z dziejów Kościoła w starożytności*, 113-141.
- ŚRUTWA Jan, *Przygotowanie do kapłaństwa w Afryce rzymskiej na podstawie pism św. Augustyna*, w tegoż: *Studia z dziejów Kościoła w starożytności*, 28-36.
- ŚRUTWA Jan, *Zalecenia pastoralne św. Augustyna z Hippony w obliczu najazdu Wandalów na Afrykę rzymską*, w tegoż: *Studia z dziejów Kościoła w starożytności*, 51-57.
- WRÓBEL Zbigniew, *Geneza i zarys problematyki dzieła «De cura pro mortuis gerenda» św. Augustyna*, „Studia Włocławskie” 2 (1999) 293-301.
- WRÓBEL Zbigniew, *Rodzaj literacki i zarys problematyki dzieła «De patientia»*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 291-301.
- ŻUREK Antoni, *„Początkiem grzechu pycha” - geneza grzechu Adama według św. Augustyna*, w: *Grzech pierworodny* [zob. 1], 101-107.

Auzoniusz

SZELEST Hanna, *Utwór Auzoniusza „De herediolo”, „Meander”* 54 (1999) 349-356.

Barsanufiusz i Jan z Gazy

Starcy spod Gazy. Wybór pism Barsanufiusza, Jana, św. Doroteusza z Gazy, tłum. s. Małgorzata Borkowska OSB, BOK 11, Kraków 1999.

Bazyli Wielki

–, *O Duchu Świętym*, tłum. i przypisy A. Brzóstkowska, wstęp J. Naumowicz, Warszawa 1999, IW PAX.

–, *Żywot i pisma Św. Bazylego Wielkiego*, tłum. J. Naumowicz, oprac. Jan Masiejuk, red. M. Jakimiuk, Hajnówka 1999, Wydawnictwo Prawosławne Bratczyk (tom zawiera; *Reguły dłuższe, O wierze, O sądzie Bożym*).

OSEK Ewa, *Krytyka kosmologii Arystotelesa w „Heksameronie” Bazylego Wielkiego*, w: *Collectanea philologica Deodato Wiśniewski septuagenario oblata*, III, Łódź 1999, 161-172.

OSEK Ewa, *Wizja prapoczątków świata w «Hexaameronie» Bazylego Wielkiego*, II. *Powstanie życia na ziemi*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 237-257.

STANIECKI K., *Duch Święty w starożytnym świadectwie Bazylego Wielkiego i nowożytnym Sergiusza Bułgakowa*, w: *Człowiek i Kościół w dziejach. Księga Pamiątkowa ks. Prof. Kazimierza Doli*, red. J. Kopiec – N. Wiodok, Opole 1999, 389-398.

Benedykt

CZARTOSZEWSKI Jacek W., *Uniwersalne czynniki jednoczące życie wspólnotowe zawarte w regule św. Benedykta*, „Lux Veritatis” 1 (1999) 222-230.

JAN PAWEŁ II, *List Apostolski na 1500 rocznicę narodzin św. Benedykta*, „Ku dojrzałości w Kulturze Religijnej” 5 (1999) nr 4, 21-34.

JAN PAWEŁ II, *Reguła św. Benedykta programem życia również na dzisiaj. Przemówienie na III Międzynarodowym Sympozjum Przełożonych Wspólnot Sióstr Benedyktynek (11 IX 1998 r.)*, „Via Consecrata” 2 (1999) nr 1, 4-5.

POPLAWSKI J.M., *Chrystocentryzm reguły benedyktyńskiej*, „Roczniki Teologiczne” 46 (1999) z. 5, 137-143.

Boecjusz

SATOROWICZ J., *Boecjusz w Atenach. Zamrożony błąd historyczny*, „Kwartalnik Filozoficzny” 27 (1999) nr 3, 55-65.

Cezary z Arles

KOŁOSOWSKI T., *Nauczanie biskupa Cezarego z Arles na temat kultu świętych w kontekście ówczesnej religijności*, „Saeculum Christianum” 6 (1999) nr 2, 5-16.

Cyprian

KACZMAREK T., *Organizacja dzieł charytatywnych Kościoła w Kartaginie pod kierunkiem św. Cypriana*, „Studia Włocławskie” 2 (1999) 125-131.

KRYKOWSKI Jerzy, *Pokuta jako postawa życia chrześcijańskiego w nauczaniu Tertuliana i Cypriana z Kartaginy*, „Studia Lovicensia. Łowickie Studia Teologiczne” 1 (1999) 24-46.

Dionizy Areopagita Pseudo-

–, *Pisma teologiczne. II. Hierarchia niebiańska, Hierarchia kościelna*, tłum. Maria Dzielska, przedmowa Tomasz Stępień, Kraków 1999, IW Znak.

BAKALARZ M., *Transcendencja bytu Bożego według Pseudo-Dionizego Areopagity*, „Acta Universitatis Wratislaviensis” 1999, nr 36, 321-334.

BARTOŚ Tadeusz, *Jedność Boga na tle teorii „całości i części” w Komentarzu św. Tomasza z Akwinu do „De divinis nominibus” Pseudo – Dionizego Areopagity*, STV 37 (1999) nr 1, 116-131.

DZIELSKA Maria, *Świetlista ciemność*, „Życie Duchowe” 20 (1999) nr 6, 32-37.

MANIKOWSKI M., *Pseudo-Dionizy Areopagita: myślenie symboliczne*, „Kwartalnik Filozoficzny” 27 (1999) nr 3, 39-53.

Doroteusz

Starcy spod Gazy. Wybór pism Barsanufiusza, Jana, św. Doroteusza z Gazy, tłum. s. Małgorzata Borkowska OSB, BOK 11, Kraków 1999.

Drakoncjusz

–, *Epitalamia*, w: *Epitalamia antyczne* [zob. 1], 176-197.

Efrem Syryjczyk

–, *Wszystka piękna jesteś* [Hymny: *Ku czci Dziewicy Maryi* – CSCO 186, 191-199; *Ewa i Maryja* – CSCO 198, 87-90; *Uboga, Matką bogatego* – CSCO 186, 199-203; *Nieskalana* – Assemani III 575-577; *Żale Najśw. Panny nad cierpiącym Jezusem* – Assemani II 574-575], tłum. z syryjskiego ks. W. Kania, Tarnów 1999.

Ewagriusz z Pontu

NEHRING P., *Polemika antypogańska w „Żywocie św. Antoniego” – stosunek łacińskiej wersji Ewagriusza z Antiochii do greckiego oryginału*, w: *Collectanea Classica Thoruniensia XII. Studia Graeco-Latina*, III, UMK, Toruń 1999, 103-111.

NIEŚCIOR Leon, *Mistyczne perspektywy apatheii w nauce Ewagriusza z Pontu*, w: *Kościół Wschodnie*, red. J. Drabina, Kraków 1999, 65-83.

NIEŚCIOR Leon, *Pierwotny upadek umysłu w pismach Ewagriusza z Pontu*, w: *Grzech pierworodny* [zob. 1], 67-85.

Filon Aleksandryjski

LESZCZYŃSKA R., *Filozofia żydowska i Logos Filona z Aleksandrii*, „Rocznik Teologiczny” 41 (1999) 103-119.

Focjusz

–, *Biblioteka*, t. 5, „Kodeksy” 249-280, tłum. i komentarz Oktawiusz Jurewicz, Warszawa 1999, IW PAX.

Fulgencjusz z Ruspe

WOJTCZAK Jerzy, *List XVII Fulgentiusa z Ruspe jako świadectwo doktryny o powszechności grzechu pierworodnego*, w: *Grzech pierworodny* [zob. 1], 127-140.

Grzegorz Cudotwórca

–, *Mowa pochwalna na cześć Orygenesusa oraz List Orygenesusa do Grzegorza*, tłum. Stanisław Kalinkowski i Katarzyna Augustyniak (list), wstęp i opracowanie Krzysztof Bielawski, Kraków 1999.

Grzegorz z Nazjanzu

KUZMA A., *Homilie paschalne św. Grzegorza Teologa*, „Cerkiewny Wiestnik” 46 (1999) nr 2, 13-17;

WIDOK Norbert, *Przymioty Boga w mowach teologicznych Grzegorza z Nazjanzu*, w: *Człowiek i Kościół w dziejach. Księga Pamiątkowa ks. prof. Kazimierza Doli*, red. J. Kopiec – N. Widok, Opole 1999, 419-424.

Grzegorz z Nyssy

STRĘKOWSKI Stanisław, *Makryna Młodsza – mistrzyni życia duchowego według św. Grzegorza z Nyssy*, w: *Kobieta w starożytności chrześcijańskiej* [zob. 1], 43-52.

TICHY Rafał, *Tajemnicza natura Grzegorza (Poczet mistyków chrześcijańskich)*, „Frona” 13/14 (1998) 441-459.

Grzegorz Wielki

SOJKA Stanisław, *Kapłan – pasterz według św. Grzegorza Wielkiego*, w: *Najważniejsza jest miłość. Księga Pamiątkowa ks. W. Słomki*, red. M. Chmielewski, Lublin 1999, Redakcja Wydawnictw KUL, 233-251.

Hieronim

BARDSKI K., *Księga Koheleta w przekładach św. Hieronima. Diachroniczne aspekty pracy translacyjnej*, CT 69 (1999) z. 1, 33-46.

SKIBIŃSKI Tomasz, *Mniszki i egzegetki – kobieta a Pismo Święte w świetle korespondencji świętego Hieronima*, w: *Kobieta w starożytności chrześcijańskiej* [zob. 1], 83-91.

SZARMACH Marian, *O dwu listach (57 i 70) św. Hieronima*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Historia” 31 (1999) = *Spoleczeństwo i religia w świecie starożytnym*, t. 2: *Studia dedykowane prof. M. Jaczynowskiej*, 151-156.

WIŚNIEWSKI Robert, „*Bestiae Christum loquuntur*” czyli o mieszkańcach pustyni i miasta w „*Vita Pauli*” świętego Hieronima, w: *Chrześcijaństwo u schyłku starożytności* [por. 1], 263-302.

Hilary z Poitiers

STANULA Emil, *Hilariańska symbolika małżeństwa i rodziny w Komentarzu do Ewangelii św. Mateusza*, w: *Kościół – rodzina – wychowanie. Księga Jubileuszowa prof. Janiny Stomińskiej*, Warszawa 1998, 203-218.

STANULA Emil, *Uwagi św. Hilarego z Poitiers na temat apostołów, biskupów i kapłanów*, w: *Kościół – socjologia – statystyka. Księga Jubileuszowa ks. prof. Witolda Zdaniewicza*, Warszawa 1999, 218-227.

Hipolit

CZYŻEWSKI Bogdan, *Interpretacja Paschy w ujęciu „Homilii paschalnej” Pseudo-Hipolita*, „*Studia Gnesnensia*” 13 (1999) 243-264.

Ignacy z Antiochii

IHNATOWICZ Janusz A., *Biskup widzialny i biskup niewidzialny. Urząd biskupi w teologii św. Ignacego z Antiochii*, w: *In vinculo communionis. Księga Jubileuszowa ku czci bpa K. Ryczana w 60 rocznicę urodzin*, Kielce 1999, Wydawnictwo „Jedność”, 65-73.

Ireneusz z Lyonu

–, *Chwałą Boga żyjący człowiek*, Wybór i komentarz Jean Comby, Donna Singles, tłum. Wincenty Myszor, Kraków 1999, Cerf – Kairos – Wydawnictwo M – Znak.

PIETRAS Henryk, *Pierwszy grzech ludzi według św. Ireneusza Adv. Haer. V 23, 1-2*, w: *Grzech pierwotny* [zob. 1], 25-39.

TUREK Waldemar, *Odrzucenie darów Ducha Świętego a grzech nieodpuszczalny w ujęciu św. Ireneusza*, „*Studia Płockie*” 27 (1999) 25-36.

WITKO Krzysztof, *Maryja w zbawczej „ekonomii” Ojca według „Adversus haereses” Ireneusza z Lyonu*, „*Salvatoris Mater*” 1 (1999) nr 2, 179-184.

Jan Chryzostom

–, *Homilie i kazania wybrane*, tłum. Wojciech Kania, Warszawa 1999, Wydaw. Viator, (powtórzenie wydania PSP 8, oraz: *Mowa przed wygnaniem i Mowa po powrocie z wygnania*).

KANIA Wojciech, *Nauka o Maryi św. Jana Chryzostoma w kazaniu na Boże Narodzenie*, „*Salvatoris Mater*” 1 (1999) nr 2, 342-346.

MILEWSKI Ireneusz, *Pieniądz w greckiej literaturze patrystycznej IV wieku na przykładzie pism Kapadockich Ojców Kościoła i Jana Chryzostoma*, Gdańsk 1999, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.

Jan Damasceński

–, *Mowa obronna przeciw tym, którzy odrzucają święte obrazy (Contra imaginum calumniatores I)*, przełożyła i wstępem opatrzyła Maria Dylewska, VoxP 19 (1999) nr 36-37, 497-515.

Jan Kasjan

DYBSKI Henryk, *Modlitwa w ujęciu św. Jana Kasjana*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 335-348.

Justyn

MISIARCZYK Leszek, *Dialog Justyna a rekonstrukcja niektórych aspektów judaizmu II wieku*, „Studia Płockie” 26 (1998) 53-65.

MISIARCZYK Leszek, *Il midrash nel „Dialogo con Trifone” di Giustino martire*, Płock 1999.

Kallinikos

KOSIŃSKI Rafał, *Postać Hypatiosa, pierwszego igumena klasztoru w Rufinianach, a ideał świętego męża w późnoantycznym społeczeństwie Wschodniego Cesarstwa w świetle relacji Kallinikosa*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 387-406.

Klaudian

–, *Epitalamia*, w: *Epitalamia antyczne* [zob. 1], 79-139.

Klemens Aleksandryjski

KLIBENGAJTIS Tomasz, *Powściągliwość (enkrátēia) w „Stromatach” Klemensa z Aleksandrii*, STV 37 (1999) nr 1, 53-86.

MIERZEJEWSKA J., *Pojęcie agape w „Stromatach” Klemensa Aleksandryjskiego*, „Meander” 53 (1998) 253-260.

RZODKIEWICZ Leopold., *Jezus Chrystus jako antyczny Ideał Pedagoga-Wychowawcy według Klemensa Aleksandryjskiego*, „Legnickie Wiadomości Diecezjalne” 8 (1999) nr 2, 62-75.

RZODKIEWICZ Leopold., *Jezus Chrystus w kulturze antycznej. Stanowisko Klemensa Aleksandryjskiego*, Legnica 1999 (Biblioteka Diecezji Legnickiej, 10).

WOJCIECHOWSKI Michał, *„Tajemna Ewangelia Marka” z listu Klemensa z Aleksandrii do Teodora*, STV 37 (1999) nr 1, 41-51.

Kolumban Starszy

PRZYBYŁ J., *Święty Kolumba. Misjonarz, cudotwórca, opat. W 1400 rocznicę śmierci*, „Rocznik Teologiczny” 41 (1999) 95-101.

Kommodian

GRUSZKA Piotr, *Kommodian o niewiastach*, w: *Kobieta w starożytności chrześcijańskiej* [zob. 1], 81-82.

Laktancjusz

DĘBIŃSKI A., *Problematyka prawna w „Divinae Institutiones” Laktancjusza*, „Roczniki Nauk Prawnych” 7 (1997) 139-151.

WOJTCZAK Jerzy, *Chrystus jako Syn Dziewicy według Laktancjusza*, „Salvatoris Mater” 1 (1999) nr 2, 339-341.

WOJTCZAK Jerzy, *Niewiasta w «Divinae Institutiones» Laktancjusza*, w: *Kobieta w starożytności chrześcijańskiej* [zob. 1], 78-80.

Leon Wielki

MARCZEWSKI Jarosław R., *Papież Leon Wielki jako obrońca przed Hunami w świetle świadectw historiograficznych do końca VIII wieku*, „Roczniki Teologiczne” 46 (1999) z. 4, 149-169.

Makary Pseudo-

TRZCIŃSKA Izabela, *O duszy ludzkiej, czyli niektóre aspekty antropologii w Homiliach duchowych Pseudo-Makarego*, w: *Kościół Wschodnie*, red. J. Drabina, Kraków 1999, 85-99.

Marek Eremita

BIELAWSKI M., *Marek Eremita i jego «Prawo Duchowe»*, „Terminus” 1 (1999) z. 1, 62-71.

Mariusz Wiktoryn

–, *Dzieła egzegetyczne. Komentarz do listów do Efezjan, do Galatów i do Filipian*, z języka łacińskiego przełożył, wstępem, objaśnieniami i indeksami opatrzył ks. Arkadiusz Baron, ŻMT 13, Kraków 1999, Wydaw. WAM.

–, *Hymny o Trójcy Świętej*, tłum. i oprac. Tomasz Stępień, STV 38 (1999) nr 2, 7-26.

Orygenes

MEJOR Mieczysław, *Biblioteka Orygenesesa*, „Lux Veritatis” 1 (Ełk 1999) 256-269.

SZRAM Mariusz, *Nauka o grzechu Adama w „Komentarzu do Listu św. Pawła do Rzymian” Orygenesesa*, w: *Grzech pierwotny* [zob. 1], 41-66.

ZIELIŃSKI J., *Alegoreza jako metoda filozoficzno-egzegetyczna w ujęciu Orygenesesa*, „Acta Universitatis Wratislaviensis” 1999, nr 36, 295-320.

Patryk

–, *Wyznanie*, tłum. Kazimierz Panuś, w: Thomas Cahil, *Jak Irlandczycy ocalili cywilizację*, tłum. A. Barańczak, Poznań 1999, 235-256.

Paulin z Noli

PAŁUCKI Jerzy, *Paulin z Noli asceta i obrońca*, „Roczniki Teologiczne” 46 (1999) z. 4, 207-220.

Paulin z Pelli

CYTOWSKA M., *Poemat Paulina z Pelli*, „Meander” 53 (1998) 277-286.

Pelagiusz

–, *Komentarz do Listu św. Pawła do Rzymian*, tłum. Arkadiusz Baron – Franciszek Czarnota – Tytus Górski, przypisy i indeksy A. Baron. Arkadiusz BARON, *Spór o Pawła, spór o człowieka, czy spór o Boga? Refleksje na marginesie kontrowersji pelagiańskiej*, ŻMT 15, Kraków 1999, Wydaw. WAM.

–, *Komentarz do Listu św. Pawła do Rzymian 5, 12-21*, tłum. Kazimierz Obrycki, w: *Grzech pierwородny* [zob. 1], 187-190.

BARON Arkadiusz, *Spór o Pawła, spór o człowieka czy spór o Boga? Refleksje na marginesie kontrowersji pelagiańskiej*, ŻMT 15, Kraków 1999, Wydaw. WAM, 1-168.

OBRYCKI Kazimierz, *Koncepcja grzechu pierwородnego u Pelagiusza na podstawie jego „Komentarza do Listu św. Pawła do Rzymian” 5, 12-21*, w: *Grzech pierwородny* [zob. 1], 177-186.

Piotr Chryzolog

KOCHANIEWICZ Bogusław, *Bóg Ojciec i Maryja w tajemnicy podwójnych narodzin Chrystusa według Piotra Chryzologa*, „Salvatoris Mater” 1 (1999) nr 2, 185-197.

KOCHANIEWICZ Bogusław, *La Vergine Maria e la piechezza dei tempi nel mistero dell'incarnazione secondo san Pietro Crisologo*, VoxP (1999) t. 36-37, 323-334.

Prudencjusz

STABRYŁA Stanisław, *The concept of martyrdom in Prudentius' «Peristephanon»*, „Analecta Cracoviensia” 30-31 (1998-1999) 561-569.

Salwian z Marsylii

WCISŁO Gabriela, *Pogańskie wzory chrześcijanina Salwiana z Marsylii*, w: *Człowiek i Kościół w dziejach. Księga Pamiątkowa ks. prof. Kazimierza Doli*, red. J. Kopiec – N. Widok, Opole 1999, 413-418.

WCISŁO Gabriela, *Salwian z Marsylii – sylwetka twórcy w świetle jego dzieł, a zwłaszcza listów*, w: *Studia nad kulturą antyczną*, red. J. Rostropowicz, Opole 1997, 121-130.

Seduliusz

SEDULIUS CAELIUS, *Opera omnia. Dzieła wszystkie*, tekst łacińsko-polski. Źródła i monografie 188, tłum., wstęp i komentarz Henryk Wójtowicz, Lublin 1999, Wydaw. TNKUL.

- POKRYWKA Władysław, *Metryka w «Paschale carmen» Seduliusza (na przykładzie księgi II)*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 407-413.
- WÓJTOWICZ Henryk, *Recepcja Owidiusza u Seduliusza*, RH 47 (1999) nr 3, 77-88.
- WÓJTOWICZ Henryk, *Seduliusz i jego elegie*, „Summarium” 24-25 (1995-1996) 115-119.
- WÓJTOWICZ Henryk, *Grzech pierworodny w twórczości Seduliusza*, „Summarium” 26-27 (1997-1998) 147-148.

Sulpicjusz Sewer

- WIŚNIEWSKI Robert, *Pogaństwo, herezja i diabeł w świecie św. Marcina i Sulpicjusza Sewera*, „Meander” 54 (1999) 59-78.

Sydoniusz Apollinaris

- , *Epitalamia*, w: *Epitalamia antyczne* [zob. 1], 140-175.
- STYKA J., *La culture littéraire romaine dans la Gaule du Ve siècle selon le témoignage de Sidoine Apollinaire*, „Terminus” 1 (1999) z. 1, 43-61.

Szenut z Atripa

- SZMURŁO R., *Polemika z gnostycyzmem w pismach Szenutego z Atripe*, „Studia Teologiczne Białystok – Drohiczyn – Łomża” 17 (1999) 351-358.
- SZMURŁO R., *Stan badań nad Szenutem z Atripe*, „Studia Teologiczne Białystok – Drohiczyn – Łomża” 17 (1999) 215-227.

Teodoret z Cyru

- , *Komentarz do Listów św. Pawła do Galatów, Efezjan, Filipian i Kolosan*, tłum. i oprac. Stanisław Kalinkowski, wprowadzenie i indeksy Arkadiusz Baron, ŻMT 14, Kraków 1999, Wydaw. WAM.
- ŻELAZNY J. W., *Pneumatologia Teodoreta z Cyru w Komentarzu do 1 i 2 Listu do Koryntian*, „Polonia Sacra” 3 (1999) 233-246.

Tertulian

- , *Tertulian*, oprac. i wybór tekstów ks. Waldemar Turek, OŻ 15, Kraków 1999, Wydaw. WAM.
- LEWANDOWSKI Grzegorz, *Polemika między Tertulianem a Marcjonem na temat jego nauki o „dwóch Bogach” w świetle „Adversus Marcionem”*, „Studia Gnesnensia” 13 (1999) 205-241.
- KRYKOWSKI Jerzy, *Pokuta jako postawa życia chrześcijańskiego w nauczaniu Tertuliana i Cypriana z Kartaginy*, „Studia Lovicensia. Łowickie Studia Teologiczne” 1 (1999) 24-46.

12. Recenzje, omówienia

- A. W. (rec.), T. Dzidek, *Mistrzowie teologii. Prezentacja – antologia tekstów – dyskusja*, Kraków 1998, Wydawnictwo „M” – „Pastores” (1999) nr 4, 186-187.

- BARDSKI Krzysztof (rec.), *Dwunastu. Pseudo-Abdiasza Historie Apostolskie*, tłum. E. Nowak, M. Starowieyski, opr. M. Starowieyski, OŻ 11, Kraków 1995, WAM; *Do Ziemi Świętej. Najstarsze opisy pielgrzymek do Ziemi Świętej (IV-VIII w.)*, tłum. i opr. P. Iwaszkiewicz, OŻ 13, Kraków 1996, WAM; Nerses Snorhali, *Jezus, Syn jedyny Ojca i inne poematy*, tłum. i opr. M. Starowieyski, OŻ 14, Kraków 1998, WAM – „Scriptura Sacra” 3 (1999) nr 3, 199-201.
- BARDSKI Krzysztof (rec.), Marek Starowieyski, *Barwny świat apokryfów*, Poznań 1998, Księgarnia św. Wojciecha – „Scriptura Sacra” 3 (1999) 198-199.
- BIELAWSKI Maciej (rec.), Leon Nieścior, *Anachoreza w pismach Ewagriusza z Pontu*, Tyniec-Kraków 1997, Wydawnictwo Benedyktynów – „Terminus” 1 (1999) z. 1, 171-175.
- CERAN Waldemar (rec.), Michał Stachura, *Heretycy, schizmatycy i manichejczycy wobec cesarstwa rzymskiego (lata 324-428, wschodnia część imperium)*, Kraków 2000, Towarzystwo Wydawnicze „Historia Iagellonica” – VoxP 19 (1999) t. 36-37, 539-543.
- CZARNECKI Radosław S. (rec.), A. Holl, *Heretycy (panorama dziejów myśli kacerskiej i ruchu dysydenckiego w chrześcijaństwie)*, Gdynia 1997, Wyd. Uraeus – „Przegląd Religioznawczy” (1999) nr 191, 179-182.
- CZYŻEWSKI Bogdan (rec.), S. Lancel, *Saint Augustin*, Paris 1999, Fayard – „Studia Gnesnensia” 13 (1999) 490-494.
- DOLA Kazimierz (rec.), *Grzech pierworodny*, ŻMT 12, Kraków-Tyniec 1999, Wydawnictwo Benedyktynów – „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego” 19 (1999) 420-426.
- ECKMANN Augustyn (rec.), Michał Kosznicki, *Kształcenie i wychowanie w literaturze zachodniego chrześcijaństwa od I do IV wieku*, Gdańsk 1999, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego – VoxP 19 (1999) t. 36-37, 534-536.
- ECKMANN Augustyn (rec.), Tadeusz Kołosowski, *Od wolności wyboru wyznania do przymusu religijnego. Ewolucja poglądów biskupa Augustyna z Hippony podczas schizmy donatystycznej w Afryce Rzymskiej*, Piła 2000 – VoxP 19 (1999) t. 36-37, 536-539.
- FIGIEL Józef (rec.), Przemysław Nehring, *Topika wczesnych łacińskich żywotów Świętych (od Vita Antonii do Vita Augustini)*, Toruń 1999, Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika – VoxP 19 (1999) t. 36-37, 544-548.
- FIGIEL Józef (rec.), Vincent Desprez, *Początki monastycyzmu. Dzieje monastycyzmu chrześcijańskiego do Soboru Efeskiego (431)*, I-II, przedmowa O. Pierre Miquel OSB, przekład Janina Dembska, red. naukowa ks. Marek Starowieyski, „Źródła Monastyczne” 21-22, Kraków-Tyniec 1999, Wydawnictwo Benedyktynów – VoxP 19 (1999) t. 36-37, 548-554.
- FOLTAŃSKA Anna (rec.), Józef Naumowicz, *Filokalia. Teksty o modlitwie serca*, Kraków 1998, Wydawnictwo Benedyktynów Tyniec, Wydawnictwo

- „M” – „Pastores” (1999) nr 2, 184.
- GALEK Cz. (rec.), Jan Śrutwa bp, *Studia z dziejów Kościoła w starożytności*, Lublin 1999, RW KUL – „Zamojski Informator Diecezjalny” 8 (1999) 413-416.
- GŁADCZUK C. (rec.), Giovanni Reale, *Historia filozofii starożytnej, t. III, Systemy epoki hellenistycznej*, tłum. E. I. Zieliński, Lublin 1999, RW KUL, „Studia Teologiczne Białystok – Drohiczyn – Łomża” (1999) nr 17, 430-432.
- GÓŹDŹ Krzysztof (rec.), Augustinus, *Über Schau und Gegenwart des unsichtbaren Gottes. Texte mit Einführung und Übersetzung von Erich Naab*, (Mystik in Geschichte und Gegenwart. Texte und Untersuchungen. Abteilung I: Christliche Mystik, hrsg von Margot Schmidt und Helmut Riedlinger, Bd. 14), Stuttgart 1998, Bad Cannstatt – STV 37 (1999) nr 2, 204-206.
- JANISZEWSKI Paweł, *Fundamenty teologii* [H. Campenhausen, *Ojcowie Kościoła*, tłum. K. Wierszyłowski, wyd. 2, Warszawa 1998] – „Mówią Wieki” 1999 nr 4, 60-61.
- JĄSKIEWICZ Grzegorz (rec.), *Prezentacja książki ks. Józefa Grzywaczewskiego „Porozmawiajmy o początkach chrześcijaństwa”* – „Podlaskie Echo Katolickie” (1999) nr 38(221) s. VII.
- JURKIEWICZ Jerzy (rec.), Św. Bazyli Wielki, *O Duchu Świętym*, tłum. A. Brzóstowska, Warszawa 1999, PAX – „Tarnowskie Studia Teologiczne” 18 (1999) z. 2, 329-331.
- KITA Jerzy (rec.), J. García, *Święty Augustyn albo głos serca*, tłum. P. Rak, Kraków 1998, Wydawnictwo „M” – „Tarnowskie Studia Teologiczne” 18 (1999) z. 1, 151-152.
- KOCHANIEWICZ Bogusław (rec.), „*Theotokos*”. *Ricerche interdisciplinari di mariologia* 7:1999 nr 1 – „Salvatoris Mater” 1 (1999) nr 4, 339-345.
- KOLENDO Jerzy (rec.), W. Kaczanowicz, *Cesarz Probus 276-282 n.e.*, Katowice 1997, Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach nr 1678 – „Przegląd Historyczny” 90 (1999) 565-568.
- KOŁOSOWSKI Tadeusz, *Kolejny polski podręcznik patrologii (o Patrologii ks. F. Drączkowskiego, Pelplin – Lublin 1998, Bernardinum) – CT* 69 (1999) z. 4, 144-147.
- KRÓLIKOWSKI Janusz (rec.), R. G. Robertson, *Chrześcijańskie Kościoły Wschodnie*, tłum. K. Bielawski – D. Mionskowska – B. Gierszewska, Bydgoszcz 1998, Homini – „Tarnowskie Studia Teologiczne” 18 (1999) 155-156.
- KRÓLIKOWSKI Janusz (rec.), Wojciech Kania, *Świadkowie Tradycji. Rys patrystyczny*, Tarnów 1998, Biblos – „Currenda” 149 (1999) 148-151.
- LECIEJEWICZ L. (rec.), P. Urbańczyk (red.), *Early Christianity and East Europe*, Warszawa 1997, Wydawnictwo Naukowe – „Kwartalnik Historyczny” 56 (1999) nr 1, 67-69.

- LONGOSZ Stanisław (rec.), Sedulius Caelius, *Opera omnia – dzieła wszystkie. Tekst łacińsko-polski*, przełożył, wstępem i komentarzem opatrzył ks. Henryk Wójtowicz, Lublin 1999, Wydawnictwo TNKUL – VoxP 19 (1999) t. 36-37, 593-599.
- LONGOSZ Stanisław (rec.), Jolanta Marszalska, *Katalog inkunabułów Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Tarnowie*, Tarnów 1997, Wyższe Seminarium Duchowne w Tarnowie – VoxP 19 (1999) t. 36-37, 587-591.
- LONGOSZ Stanisław (rec.), Henryk Pietras, *Początki teologii Kościoła*, Kraków 2000, Wydawnictwo WAM – VoxP 19 (1999) t. 36-37, 600-602.
- LONGOSZ Stanisław (rec.), Mirosław Daniluk, *Encyklopedia instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostołskiego. Pojęcia – terminy – instytucje – dokumenty – czasopisma*, Lublin 2000, Redakcja Wydawnictw KUL – VoxP 19 (1999) t. 36-37, 591-593.
- MAJERAN Roman (rec.), G. Reale, *Historia filozofii starożytnej*, tłum. ks. Edward Iwo Zieliński, Lublin 1999, Redakcja Wydawnictw KUL – VoxP 19 (1999) t. 36-37, 577-583.
- MARCZEWSKI Marek (rec.), Adam K. Firosz, *Koncepcja katechezy w pismach św. Augustyna*, Lublin 1999, Redakcja Wydawnictw KUL – VoxP 19 (1999) t. 36-37, 517-519.
- MARCZEWSKI Marek (rec.), *Bibliografia katechetyczna 1945-1995*, oprac. ks. Roman Murawski przy współpracy R. Czekalskiego i J. Tochmańskiego, Warszawa 1999, Wydawnictwo Akademii Teologii Katolickiej – VoxP 19 (1999) t. 36-37, 519-520.
- MARCZEWSKI Marek (rec.), *Dobroczynność w Kościele pierwszych wieków* (rec. numeru monograficznego „Vox Patrum” 16:1996, z. 30-31) – „Ethos” 12 (1999) nr 48, 203-213.
- MARCZEWSKI Marek (rec.), Franciszek Drączkowski, *Patrologia*, Pelplin – Lublin 1998, Bernardinum – CT 69 (1999) nr 1, 225-228.
- MARCZEWSKI Marek (rec.), Roman Murawski, *Wczesnochrześcijańska katecheza (do edyktu mediolańskiego 313)*, Płock 1999, Płocki Instytut Wydawniczy – „Homo Dei” 64 (1999) nr 4, 141-143.
- Patrologia* (Św. Augustyn, *Dialogi filozoficzne*, Kraków 1999; Św. Augustyn, *Traktat o muzyce*, Lublin 1999; A. Eckmann, *Symbol Apostolski w pismach św. Augustyna*, Lublin 1999; A. Firosz, *Koncepcja katechezy w pismach św. Augustyna*, Lublin 1999; *Grzech pierworodny*, red. H. Pietras, Kraków 1999; J. Grzywaczewski, *Porozmawiajmy o początkach chrześcijaństwa*, Warszawa 1999; Św. Jan Chryzostom, *Homilie i kazania wybrane*, Warszawa 1999; A. Kasia, *Wiara i rozum. Szkice o Ojcach Kościoła*, Warszawa 1999; H. Majkrzak, *Rola przyjaźni w życiu duchowym św. Augustyna*, Kraków 1999; *Starcy spod Gazy. Wybór pism Barsanufiusza, Jana i Doroteusza z Gazy*, Kraków 1999; M. Starowieyski, *Słownik wczesnochrześci-*

- jańskiego piśmiennictwa Wschodu*, Warszawa 1999) – „Przegląd Piśmiennictwa Teologicznego” 5 (Opole 1999) nr 2, 190-192.
- PIETRAS Tadeusz Leander (rec.), Bazil Vel'ký sv., *Povzbudzenie mladým, [aby využívali hodnoty svetskej literatury]. Listy, I (r. 357-374)*, preložil a vysvetlivky spracoval Daniel Škoviera, uodnú štúdiu napísal Cyril Šesták SJ, register zostavil Andrej Škoviera, Prešov 1999, Naboženské vydavateľstvo Petra – VoxP 19 (1999) t. 36-37, 525-529.
- PIETRAS Tadeusz Leander (rec.), Ján Zlatousty Sv., *O kňazstve*, preklad Marek Durlak, Prešov 2000, vydavateľstvo PETRA – VoxP 19 (1999) t. 36-37, 529-530.
- POKRYWKA Władysław (rec.), Sedulius Caelius, *Dzieła...*, w: VoxP 19 (1999) t. 36-37, 530-532.
- POKRYWKA Władysław (rec.), Flawiusz Filostratos, *Żywot Apolloniosa z Tyany*, z języka greckiego przełożył, wstępem i komentarzem opatrzył Marian Szarmach, Toruń 2000, Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika – VoxP 19 (1999) t. 36-37, 532-534.
- PROKOP Krzysztof Rafał (rec.), Ronald G. Robertson, *Chrześcijańskie Kościoły Wschodnie*, tłum. K. Bielawski – D. Mionskowska – B. Gierszewska, Bydgoszcz 1998 – „Studia Religioica” (1999) nr 32, 239-254.
- RABIEJ Paulina (rec.), G.W. Bowersock, *Martyrdom and Rome. The Wiles Lectures given at the Queen's University of Belfast*, Cambridge 1995 – VoxP 19 (1999) t. 36-37, 520-525.
- ROSTKOWSKI G. (rec.), T. Wolińska, *Stosunki papieża Grzegorza Wielkiego z dworem cesarskim i administracją bizantyńską*, Piotrków Trybunalski 1998, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Kielcach, Filia w Piotrkowie – „Przegląd Historyczny” 90 (1999) 209-212.
- SAKOWICZ Eugeniusz (rec.), R. Murawski, *Wczesnochrześcijańska Katecheza do Edyktu Mediolańskiego*, Płock 1999 – CT 69 (1999) z. 4, 209-210.
- SIWAK W., *Kult maryjny w liturgiach Wschodu i Zachodu* (rec. książki G. M. Bartosika, *Przez Ciebie jaśnieje radość. Kult Maryi w liturgiach Wschodu i Zachodu*, Niepokalanów 1998, Wydawnictwo Ojców Franciszkanów) – „Salvatoris Mater” 1 (1999) nr 3, 284-286.
- SŁOMKA Jan (rec.), Roman Murawski, *Wczesnochrześcijańska katecheza do Edyktu Mediolańskiego*, Płock 1999 – „Łódzkie Studia Teologiczne” 8 (1999) 427-429.
- SOCHOŃ Jan, *Grecki styl religijny*, „Nowe Książki” (1999) nr 3, 16-17.
- SOCHOŃ Jan, *Powrót* (o książkach św. Augustyna i św. Tomasza), „Nowe Książki” (1999) nr 6, 65.
- SOCHOŃ Jan, *Dusza wśród arcydzieł* (o książce Z. Kubiaka), „Nowe Książki” (1999) nr 11, 33-34.
- SOCHOŃ Jan, *Czytając Mędrców*, „Nowe Książki” (1999) nr 12, 23-24.

- STRASZEWICZ Marzenna, *Filokalia, teksty o modlitwie serca* (rec. książki *Filokalia. Teksty o modlitwie serca*, przekład i opr. ks. J. Naumowicz, Tyniec – Kraków 1997, Wydawnictwo Benedyktynów i Wyd. „M”) – „Życie Konsekrowane” (1999) nr 1, 69-72.
- STRĘKOWSKI Stanisław (rec.), R.A. Markus, *La fine della cristianità antica*, tłum. wł., Roma 1996 – „Lux Veritatis” 1 (Ełk 1999) 290-291.
- STRĘKOWSKI Stanisław (rec.), W. Turek, *La speranza in Tertuliano*, Roma 1997 – „Lux Veritatis” 1 (Ełk 1999) 292-294.
- SZRAM Mariusz (rec.), *Origeniana Septima. Origenes in den Auseinandersetzungen des 4. Jahrhunderts*, hrsg. von W.A. Bienert und U. Kühnweg, Leuven 1999, Bibliotheca Ephemeridum Theologicarum Lovaniensium CXXXVII – VoxP 19 (1999) t. 36-37, 554-577.
- WARZECHA J. (rec.), Zygmunt Kubiak, *Mitologia Greków i Rzymian*, Warszawa 1997, Świat Książki – CT 64 (1999) nr 4, 203-208.
- WÓJTOWICZ Henryk (rec.), Alicja Stępniewska, *Mickiewicz w kręgu Homera. Struktura epicka „Pana Tadeusza”*, Lublin 1998 – RH 47 (1999) z. 3, 123-124.
- ZMORZANKA Anna (rec.), Wincenty Myszor, *Europa. Pierwotne chrześcijaństwo, idee i życie społeczne chrześcijan (II i III wiek)*, Warszawa 1999/2000, Studium Generale Europa. Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego – VoxP 19 (1999) t. 36-37, 583-587.
- ZOŁOTEŃKI Dawid (rec.), Magdalena Mączyńska, *Wędrowki ludów. Historia niespokojnej epoki IV i V wieku*, Warszawa - Kraków 1996, PWN – „Meander” 53 (1998) 113-116.
- ZWOLIŃSKI Andrzej (rec.), T. Czapiga, *Antropocentryzm teologii Grzegorza z Elwiry. Studium patrystyczno-teologiczne*, Szczecin 1996, Wydawnictwo Ottonianum – „Polonia Sacra” 3 (1999) nr 4, 271-273.
- ŻUREK Antoni (rec.), F. Courth, *Bóg trójjedynej miłości*, tłum. M. Kowalczyk, Poznań 1997, Pallottinum, (Amateca; t. 6) – „Tarnowskie Studia Teologiczne” 18 (1999) 335-336.

13. Sprawozdania

- BŁAZIŃSKA Helena, *Sprawozdanie z XXXII Sesji Sekcji Filologicznej* (Kazimierz Biskupi, 14-15 IX 1999), VoxP 19 (1999) t. 36-37, 698-699.
- DEGÓRSKI Bazylej, *Egzegzeza tacińskich Ojców Kościoła od początków do Grzegorza Wielkiego*, (XXVIII Dni Augustiańskie, Rzym, 6-8 V 1999), VoxP 19 (1999) t. 36-37, 702-705.
- FILIPOWICZ Adam, *Sprawozdanie z Sympozjum patrystycznego „Kobieta w starożytności chrześcijańskiej”* (Warszawa, ATK, 22 X 1998), CT 69 (1999) z. 4, 147-151.
- LONGOSZ Stanisław, *Działalność Komisji Badań nad Antykiem Chrześcijańskim KUL w 1999/2000*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 706-707.

- LONGOSZ Stanisław, *Wręczenie Księgi Pamiątkowej ks. prof. Emilowi Stanuli*, VoxP 19 (1999) t. 36-37, 690-695.
- PAŁUCKI Jerzy, *Millenaryzm wczesnochrześcijański* (Legnica, 24-25 IX 1999), VoxP 19 (1999) t. 36-37, 695-698.
- PAŁUCKI Jerzy – ŻUREK Antoni, *Millenaryzm wczesnochrześcijański* (Legnica, 24-25 IX 1999), „Tarnowskie Studia Teologiczne” 19 (2000) 3-4.
- TUREK Waldemar, *VI Sympozjum o św. Pawle* (Tars, 27-30 VI 1999), VoxP 19 (1999) t. 36-37, 705-706.
- ZMORZANKA Anna, *Ojcowie Kościoła o swoim Ojcu* (Warszawa, ATK, 21 X 1999), VoxP 9 (1999) t. 36-37, 700-702.
- ŻUREK Antoni, *Polskie studia nad antykiem chrześcijańskim* (Lublin, KUL, 25-26 1999), VoxP 19 (1999) t. 36-37, 687-690.

14. Wybrane publikacje z zakresu literatury klasycznej

a) Przekłady

- MAREK AURELIUSZ, *Rozmyślania*, tłum. Marian Reiter (Biblioteka Europejska), Kęty 1999, Wydawnictwo Antyk.
- PLATON, *Dialogi*, I-II, przełożył oraz wstępami i objaśnieniami opatrzył Władysław Witwicki, Kęty 1999, Wydawnictwo Antyk.
- WITRUWIUSZ, *O architekturze ksiąg dziesięć*, tłum. Kazimierz Kumaniecki, wstęp Anna Sadurska Warszawa 1999, Prószyński i S-ka (Biblioteka Antyczna).

b) Opracowania

- BEDNARCZYK Andrzej, *Medycyna i filozofia w starożytności*, Warszawa 1999, Uniw. Warszawski, Wydz. Filozofii i Socjologii.
- BRZOSTOWSKI Zbigniew Ignacy, *Herodot a Żydzi*, „Meander” 54 (1999) 537-542.
- CZERWIŃSKA Jadwiga, *Człowiek Eurypidesa wobec zagrożenia życia, namiętnej miłości i ekstazy religijnej*, Łódź 1999, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- KUBIAK Zygmunt, *Literatura Greków i Rzymian*, Warszawa 1999, Świat Książki.
- LENGAUER Włodzimierz, *Starożytna Grecja okresu archaicznego i klasycznego*, Warszawa 1999, „DiG”.
- NARECKI Krzysztof, *Logos we wczesnej myśli greckiej*, Lublin 1999, Red. Wydaw. KUL.
- PAWLAK Anna, *Przegląd starożytnych świadectw o życiu i nauce Platona*, „Meander” 54 (1999) 501-521.
- PAWŁOWSKI Kazimierz, *'Asclepius sive dialogus Hermetis Trismegisti'. Objawienie Hermesa Trismegistosa*, „Meander” 54 (1999) 337-347.

PIĘTKA Radosław, „*Menippejska*” powieść rzymska: *Petroniusz i Apulejusz*, „*Meander*” 54 (1999) 543-554.

POPKO Maciej, *Ludy i języki starożytnej Anatolii*, Warszawa 1999, Wydawnictwo Akademickie Dialog.

ŚWIDERKÓWNA Anna, *Hellada królów*, wyd. 2, Warszawa 1999, PIW.

zebrali
Ks. Józef Naumowicz
Ks. Stanisław Longosz